

Helse- og omsorgsdepartementet

Saksbehandler:
Aysha Grønberg
Epost:
aysha.gronberg@forbrukerradet.no

Vår dato:
30.09.2026

Vår referanse:
26/257 - 1

Deres dato:

Deres referanse:

Behov for en styrket nasjonal ordning for ernæringsmerking

Forbrukerrådet tar med dette kontakt med departementet fordi vi mener det er nødvendig med en nasjonal merkeordning, utover Nøkkelhullet. Slik kan forbrukerne sikres tilgang på god og relevant informasjon som gjør det enkelt å velge sunt.

I mange år har det vært diskutert om EU skal innføre en felles harmonisert ordning for ernæringsmerking på forsiden av matvarer. Til tross for omfattende diskusjoner og flere initiativer, slik som Fra jord til bord - strategien, har det så langt ikke blitt etablert en felles europeisk løsning, og det finnes i dag ingen klare utsikter til at en obligatorisk ordning vil bli innført i nær fremtid. Det innebærer at norske myndigheter ikke bør avvente en europeisk prosess dersom målet er å gi forbrukerne bedre informasjon og styrke muligheten til å ta sunnere valg.

Forbrukere trenger enkle verktøy som gjør det lettere å ta informerte og sunnere valg når de handler mat. Næringsinnholdet som i dag finnes på baksiden av emballasjen er viktig, men ofte vanskelig å bruke i kjøpsøyeblikket. Merking foran på matvarer (front - of - pack nutrition labelling, FOPNL) kan gi forbrukerne en rask og lett tilgjengelig vurdering av produkters ernæringsmessige.

Norge har lang erfaring med Nøkkelhullet, som over tid har opparbeidet høy tillit blant forbrukerne. Merkeordningen har bidratt til å synliggjøre sunnere alternativer innenfor samme kategori, og har vært et viktig virkemiddel i folkehelsearbeidet. Samtidig er det grunn til å vurdere om dagens ordning alene gir forbrukerne tilstrekkelig støtte i en stadig mer kompleks matvarehverdag. Mange produkter bærer ikke Nøkkelhullet, og ordningen gir i begrenset grad informasjon som gjør det mulig å sammenligne hele bredden av produkter som tilbys i markedet.

I en undersøkelse gjort av Ipsos for Forbrukerrådet foretrekker over halvparten merking av både sunne og usunne produkter¹.

¹ Mat og handlevaner, Ipsos for Forbrukerrådet (2023)

I flere europeiske land har man derfor valgt å ta i bruk mer utfyllende former for frontmerking, blant annet Nutri-Score². Slike systemer gir en vurdering av alle produkter innenfor en kategori og gjør det lettere for forbrukerne å se forskjeller mellom ulike alternativer. Erfaringene fra disse landene viser at tydelige og lett forståelige merkeordninger kan bidra til bedre informerte valg og samtidig stimulere produsentene til å forbedre produktenes ernæringsmessige sammensetning. Forbrukerrådet mener at Norge bør lære av erfaringene fra europeiske land som har innført ernæringsmerking.

Nutri-Score er allerede etablert i flere europeiske land (Frankrike, Tyskland, Belgia, Nederland, Luxembourg, Spania og Sveits). Samtidig har norske forskningsmiljøer gjennom NewTools-prosjektet vurdert hvordan systemet presterer i en norsk kontekst og identifisert mulige tilpasninger for å sikre bedre samsvar med norske kostråd og matvarekategorier³.

Norge har gode forutsetninger for å gå foran på dette området. Vi har et høyt kunnskapsnivå om ernæring, sterke fagmiljøer, lang erfaring med regulering av matvaremarkedet og en befolkning som i stor grad har tillit til offentlige helsemyndigheter. Samtidig har de nordiske landene gjennom flere tiår opparbeidet betydelig kompetanse gjennom utviklingen og forvaltningen av Nøkkelhullet. Denne erfaringen bør brukes aktivt når fremtidens ernæringsmerking skal utvikles.

Vi mener derfor at norske helsemyndigheter bør utrede hvordan ernæringsmerkingen på matvarer kan styrkes gjennom en nasjonal ordning. En slik ordning kan innebære innføring av et graderingssystem som Nutri-Score, trafikklysmerking, videreutvikling av dagens Nøkkelhull, eller andre modeller som gjør ernæringsinformasjonen mer tilgjengelig og forståelig for forbrukerne.

Målet må være at forbrukerne raskt og enkelt skal kunne identifisere både de sunnere og de mindre sunne alternativene, samtidig som merkeordningen er faglig solid, bygger på norske kostråd og nyter høy tillit i befolkningen. En nasjonal satsing på tydeligere ernæringsmerking vil kunne være et viktig bidrag både til økt forbrukermakt og til arbeidet med å fremme bedre folkehelse.

² [Nutri-Score | Santé publique France](#)

³ Paulsen MM, Holm LB, Amberntsson A, Abel MH, Andersen LF. Evaluation of Nutri-Score and NewTools-score in a Norwegian setting using a reference standard based on nutrition experts' ranking of foods' healthiness. Food Nutr Res. 2025 Mar 24;69. doi: 10.29219/fnr.v69.11444. PMID: 40264490; PMCID: PMC12013598.

Vennlig hilsen
Forbrukerrådet

Mette Fossum
Direktør

Aysha Grönberg
Fagsjef, Mat, helse og beredskap

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.